

Tamnastrana festivala i alternativnih zajednica

moralnost

Usred mnogih pozitivnih efekata i primedbi o festivalima, slobodnih kulturnih zona i namernih zajednica, treba pomenuti i opasnosti i negativne aspekte. Sloboda dolazi sa mogućnošću zloupotrebe, kriminalne aktivnosti, utaje poreza i anti-socijalnog ponašanja.

Primena

Autonomne zone deluju manje ili više izvan normalnog pravnog poretka, imaju sopstveni legitimitet ali bi ovo moglo da bude suprotno onome što je prihvatljivo u normalnom svetu. Čak i kad su pravila, zakoni i podzakonski akti događaja ili mesta veoma jasni, ako ne postoji neka vrsta reda, zakona i pravnog sistema, biće ih veoma teško primeniti. Veoma često će grupa ili podgrupa preuzeti, stvoriti neku vrstu nametnute sigurnosti ili ucene, što će im dozvoliti da rade šta žele. Oni mogu da koriste različite vrste sila, ne samo fizičku ili nasilje, već i novac, pristup i psihološki pritisak.

Upotreba narkotika kao što je kanabis je očigledan primer. Zvanično, organizatori festivala teže da organizuju događaje u kojima neće biti upotrebe narkotika, ali stvarnost je drugačija i javljaju se problemi.

U alternativnim zajednicama i ilegalnim naseljima situacija je još kompleksnija, jer je prihvatanje upotrebe lakših narkotika, često deo kulture ili čak principa. Ove supstance se gaje, uvoze, prodaju i često se razvija cela subkultura, kao u Kristijaniji ili Ruigordu, sa manje poželjnim efektima.

Ova vrsta simbioze određenih „mračnih“ aktivnosti u „neposlušnim“ zajednicama je toliko uobičajena, da izgleda kao normalna nuspojava autonomije. Naravno da je stvar konvencije to što smatramo trgovinu narkoticima, pomoć odbačenim izbeglicama i onima koji „nemaju papire“ ilegalnim a prihvatamo kao pozitivno lokalnu moto-industriju, recikliranje, umetničke i medijske projekte. Opet, pojam inovacije i društvenih promena mora da obuhvati prihvatanje operacija u i izvan granica konvencije, težeći napretku. Ne uvek sa pozitivnim rezultatima.

Bajkeri i trgovina narkoticima

Priče o festivalima kojima su preovladale grupe sa malo ili nikakvim poštovanjem prema normalnim zakonima, kao što su bajkeri i kriminalne grupe, koji koriste strah, iznudu, ucenu i nasilje, su brojne. Mesta kao što su Kristijanija, sa svojim mitskim pričama o dobronamernoj slobodi i eksperimentisanju sa moralom zajednice, doživela su strašno bezakonje, zločine pa čak i ubistva. Kristijanijom su 80-ih i 90-ih dominirali bajkeri. Prisustvo narko scene i „ulice dilera“ je oduvek bio problem, sa periodima kada su teški narkotici trovali zajednicu, a čak i sada trgovina marihuanom je veoma uočljiv deo kulture.

„Ulica dilera“ u Kristijaniji ne samo da je privukla pogresnu scenu i kriminalnu aktivnost, već se razvila u zasebnu autonomiju, koja je većim delom izvan nadležnosti i autoriteta neumešanih stanovnika Kristijanije, gde su se često dešavale racije i druge neprilike. Zajednica je delimično postala zavisna od novca koji potiče od trgovine drogom ili sličnih poslova, koji se koristio za obnovu i renovaciju, festivale i druge događaje. Mnogim građanima Kopenhagena ali i drugih država, ovo mesto je poznato kao nekakvo narkomansko utočište. Ovakva reputacija samo po sebi privlači dosta posetilaca, što za uzvrat podržava lokalnu narko ekonomiju a to je uticalo na politički status ovog mesta, iako svi pokušavaju da zataškaju ovu tamnu stranu i održe mit srećnog alternativnog raja.

Deca koja su odrasla u Kristijaniji su se suočavala sa narko scenom, i mnogi su postali žrtve. U većini slučajeva, ovo nije lepo mesto za život. Nasilje i teror su uglavnom držani van očiju javnosti, kako bi se održao mit o srećnoj zajednici, ali nedostatak primene pravila i zakona zajednice je očigledan. Razlika između onih koji su profitirali trgovinom narkoticima, koji žive luksuzno u najfinijim kućama i prikazuju svoje bogatstvo, i onih koji pokušavaju da vode pristojan život je veoma uočljiva svakome ko prošetala kroz zajednicu.

Prodaja i upotreba narotika, ne samo marihuane već i psihodeličnih i teških droga je uobičajena u „alternativnim“ zajednicama. Ona je izvor prihoda onima koji žele da žive izvan zakona, ali privlači mnogo zavisnika i doprinosi povećanju kriminalnih i delimično-kriminalnih aktivnosti i podzemne ekonomije.

Moralnost

Festivali i alternativne zajednice se često hvale time da su „slobodne“, u smislu da se ne primenjuju „normalne“ moralnost i društvene norme. Pripadnik ove zajednice je umetnički nadaren, angažovan, politički svestan, autonoman, radikalan, anarhistam ekološki odgovoran, postoji mnoštvo odlika. Ovakvo poistovećivanje sa nekim ko se razlikuje od pripadnika obične srednje klase je često smatrano nekakvom etiketom, takva osoba ponosno ističe koliko je popustljiva i tolerantna. Besplatan seks, poligamne veze, veće prihvatanje LGBT zajednice, često je deo imidža, koji odaje utisak boljeg društva, koje je manje ograničeno moralnošću crkve i „uskoumnog“ društva. Često se smatra da će mehanizmi društvene kontrole u zajednici ili kulturi festivala, sprečiti ekcese ili zloupotrebu, ali stvarnost dokazuje suprotno. Društvena kontrola funkcioniše drugačije i krije zloupotrebe; odavanje se smatra izdajom. Često se manji prekršaji i zločini ili teški prekršaji, kao što su krađe ili zloupotrebe, kriju od očiju javnosti da bi se održao pozitivan imidž.

Nazadovanje ostaje skriveno iza fasade. Ignoriše se ili poriče da su veze unutar zajednice često omalovažavane, disfunkcionalne i nisu pogodne za decu, da postoji hijerarhija, da se zna šta se sme a šta ne, da neki imaju više prava od drugih i da postoje razne zloupotrebe. Sve ovo je većinom sakriveno od očiju javnosti, ignoriše se ili poriče, ali lideri i pripadnici zajednice znaju za to, i to izlazi na videlo samo u kriznim situacijama ili tokom protesta.

Stvarna ekonomija, prava moć unutar takvih zajednica je često u rukama brokera koji se drže van očiju javnosti i to često iz dobrih razloga. Dosta zajednica imaju donekle mračnu prošlost, i one su bile izlaz za osnivače zajednica i kao takve, privlače ljude sličnog načina razmišljanja. Moje lično iskustvo posle rada sa ovakvim zajednicama i događajima je da su stvari retko kada potpuno u redu. Rekao bih da samo nekolicina ovih zajednica, posebno monaških, nije sumnjiva. Često se ispostavlja da je ono „sveto“ zapravo „ljudsko“, da gurui pokleknju pred novcem, seksom i moći, da lideri imaju veća prava od drugih, ali to nije ništa novo, jer moć kvari ljude!

Drugačija vrsta kapitala

Pitanje novca je ono što često pokvari neku organizaciju. Vlasništvo, odgovornost, moć donošenja finalne odluke je obično u rukama onog ko kontroliše novac, ali to uvek nije slučaj u alternativnom svetu. Postoji duhovna moć, koja može biti zloupotrebljena putem novca, ali je

češća psihološka, seksualna i društvena zloupotreba. Hijerarhija je duševna zajednica, gde iako se ističe jednakost, može biti ugnjetavačka, sa gospodarima i robovima, sa stvarnim žrtvama koje veruju da se žrtvuju za veće dobro.

Ali postoji mnogo drugih sila koje igraju ulogu i gde osnova moći može biti viđena kao kapital i može biti pogrešno iskorišćena. Postoji umetnički i kulturni kapital, moć onih koji su glavni i onih iza kulisa ali i mogućnost zloupotrebe. Moć transformacije je manje poznata. Inicijacije, koje se smatraju odskočnom daskom u duševnoj hijerarhiji, takođe se mogu koristiti kao vid manipulacije. Veoma je poznata priča Oša Bagwana koji nekad, kroz šalu, govori da neki od njegovih sledbenika postanu „prosvetljeni“, a zatim to posle nekoliko dana opovrgnu.

Mogućnost da se napravi plan, za sam zajednicu ili da dopre do sveta van nje, predstavlja vid političke moći. Kako festivali sve više postaju ključna tačka za promene, a istorija nam govori koliko ovo može biti moćno, oni se mogu pretvoriti u politička sredstva.

Ov Ronstrom je 2011. godine rekao: „Festivali mogu proizvesti poželjnu vidljivost i pažnju a u isto vreme mogu doprineti ubrzanom smanjenju vrednosti kapitala, pa čak i potrositi kapital onih koji su učestvovali. Festivali su sredstva za kontrolu muzičkih i kulturnih resursa, kao i estetike, etike, vrednosti, simbola i načina izvođenja muzike koja se predstavlja na njima. Organizatori festivala tako postaju neko ko kontroliše političke i ideološke moći.

Takav uticaj može biti pozitivan, promovisanjem ekologije, tolerancije, raznolikosti, ali postoji i opasnost da ekonomija koja teži kvantitetu dovede do osrednjeg pristupa, koji će služiti skrivenim interesima promotera i sponzora. Vlasnici festivala možda imaju i veću moć nego što mi mislimo, koju mogu da koriste u pozitivnom ili negativnom pravcu. Kao što su medijsko vlasništvo a posebno vlasništvo unakrsnih medija u prošlosti bili problem, današnja integracija i kombinacija uticaja u svetu festivala zasluhuje neki vid zakonskog regulisanja.

Svetlost dolazi sa mrakom

Čini se neizbežno da, sa mogunošću transformacije, promene i rasta, uvek dolazi do fascinacije tamnom stranom. U svakoj organizaciji, u svakoj zajednici, na svakom festivalu uvek postoje skriveni ćoškovi, tajna samouslužna manipulacija, skriveni novčani fondovi, zloupotreba moći. Možda je uteha u tome što nam je potrebna senka da bismo videli svetlost.